

Felhasználói szerződés kérdése

Na jó, beismerem, ezt a kérdést én magam írtam, mert olyan gyakran tették már fel, hogy a választ nyomtatásban szeretném látni. Nyílt forráskódot fejlesztő cégekkel és kezdeményezésekkel együttműködő jogászként gyakran kérnek fel arra, hogy az OSI által jóváhagyott nyílt forrással foglalkozó szerződések közül válasszak, vagy hagyjam jóvá ügyfelem választását. (Az itt bemutatott szerződések mindegyike megtalálható az OSI honlapján, a <http://www.opensource.org> címen.)

A kérdés azonban a sorrendet a feje tetejére állítja, ugyanis a szerződés kiválasztásának folyamatát az ügyfél üzleti terve vezérli, nem pedig fordítva.

A bevétel a program eladásából származzon vagy a kiegészítő szolgáltatásokból, mint például a telepítés vagy a betanítás? Ha az üzleti modell megkívánja, a kereskedelmi szerződések használatát semmi sem tiltja. A nyílt forráskód szószólójaként az ügyfelet természetesen megpróbálnám meggyőzni a nem kereskedelmi jellegű szerződések előnyeiről, de a végső döntés az övé.

Milyen mértékű szabadságot szeretnénk adni a program módosítására? Léteznek olyan nyílt forrásról szóló szerződések (például a BSD-típusúak), amelyek a felhasználókat szinte semmiben sem korlátozzák; ilyen felhasználói szerződés mellett a programot módosíthatják, és kereskedelmi változatokat is korlátozás nélkül hozhatnak létre. Más nyílt forrású szerződések (például a GPL-típusú, közismertebb nevén „szabad szoftver”-szerződések) megkövetelik, hogy a felhasználó változtatásaira ugyanazon szerződés feltételei vonatkozzanak. Ez az „öröklődés” akkor előnyös tulajdonság, ha az a szándékunk, hogy a közösség számára végzett munkánkhoz a felhasználók is hozzájáruljanak, amelyből így ők is részesednek. Akadnak olyan nyílt forrású szerződések (például az MPL-típusúak), amelyek a szabadság közbenső fokát nyújtják: a nyílt forráskódot tartalmazó állományok módosításai a nyílt forráskódú szerződés feltételeit öröklik, de az olyan új programállományok, amelyek csak használják azokat, másfajta szerződéssel is terjeszthetők.

Szándékunkban áll-e jótállni azért, hogy a program „meghatározott célra alkalmas”? Ha a program jogdíjmentes, akkor valószínűleg a garanciavállalást nem engedhetjük meg magunknak. Másrészt dönthetünk úgy is, hogy a nyílt forráskódú programot pénzért terjesztjük, és a biztosítékot, valamint az egyéb szolgáltatásokat a bevételből fedezzük. Lehetséges, hogy a programunk annyira ismert, hogy a legfőbb, védelmet igénylő vagyontárgy maga a termék neve, nem pedig a kódja. Kitűnő példa erre az Apache. Felhasználói szerződésük megengedi, hogy az Apache-kóddal szinte bármit megtegyünk, de a módosított kód programnevét meg kell változtatnunk. Ha létezik olyan márkanévünk, amelyet védeni kívánunk, győződjünk meg róla, hogy a szerződés tartalmazza-e az erre vonatkozó megfelelő feltételeket.

Számításba vehetjük a kettős szerződés lehetőségét is: a programok szerzői jogának tulajdonosai számára mindig nyílt útként kínálkozik, hogy többféle felhasználói szerződést használjanak. A programot terjeszthetjük például a

GPL feltételei szerint, felajánlva emellett egy kereskedelmi változatot azon vásárlók számára, akik félnek a GPL öröklődő tulajdonságaitól – így ez az indokolatlan félelem bevételi forrássá válhat.

Eltérő felhasználói szerződéseket használhatunk a program különböző ré-

szeihez is: miközben a kiszolgáló kereskedelmi termék, az ügyfélprogramot MPL-típusú szerződéssel terjeszthetjük. Így a nagyobb felhasználóktól bevételre tehetünk szert, mert ők megveszik a kiszolgálót, ugyanakkor az ingyenes ügyfélprogrammal jelentős felhasználói kört építhetünk ki. Magát a kódot akarjuk védeni vagy azokat a szabványokat, amelyeket a kód megvalósít? Az olyan felhasználói szerződések, mint a SISSL, a program módosítását mindenki számára engedélyezik, mindaddig, amíg az megfelel a szabványügyi testület előírta követelményeknek; azok a felhasználók pedig, akik nem kívánnak az előírásoknak megfelelni, a módosítások referenciáját kötelesek jogdíjmentesen nyilvánosságra hozni, így a szabványt harmadik fél nem sajátíthatja ki.

Ha a programmal szabadalmak is kapcsolatba hozhatók, meg kell fontolnunk, hogy a szabadalmakat is a felhasználói szerződés alá vonjuk-e. Védekeznünk kell a felhasználók azon ötletének megvalósítása ellen is, hogy saját szabad programunkat felhasználva, majd ellenünk fordulva pert indítsanak szabadalmi jog megsértése címén. Az OSI által jóváhagyott felhasználói szerződések különbözőképpen közelítik meg ezt a kérdést: egyesek erős megtorló intézkedéseket foglalnak magukba, mások enyhébbeket, amelyek kevésbé fenyegetőek a sok szabadalmat birtokló ügyfelek számára.

Ez a lista azonban nem meríti ki az összes szempontot, amelyet figyelembe kell vennünk! A felhasználói szerződés kiválasztása előtt a döntéshozónak és jogászáknak teljes egészében át kell látnia az adott üzleti helyzetet. A fenti kérdések megválaszolása után még mindig döntenünk kell, érdemes-e saját szerződést létrehozni a szükséges jogi beruházással, vagy jogászkunkkal a már létező felhasználói szerződést igazítsuk igényeinkhez? Kérjünk tanácsot a vállalkozásunkat jól ismerő jogásztól! Ne feledjük, a felhasználói szerződés kiválasztását üzleti célok vezérik! Bárki, aki üzleti céljainkat semmibe veszi, nem a mi emberünk. A jogi tanácsadás megfelelő kerete egy jogász-ügyfél kapcsolat, amely egy adott helyzet minden tényállását figyelembe veszi, és a helyileg érvényes jogoknak minden tekintetben megfelel. Bár ezt a cikket is jogász írta, a benne foglalt tájékoztatás nem helyettesítheti az esetre szabott, bejegyzett jogásztól származó tanácsadást.

Lawrence Rosen

(www.rosenlav.com) magángyakorlatot folytató jogász a kaliforniai Redwood Cityben. A Nyílt Forrás Kezdeményezés (Open Source Initiative) ügyvezető igazgatója és

jogtanácsosa (www.opensource.org).

Melyik nyílt forrású felhasználói szerződést használjam?